

Feides rolle og innflytelse i norsk skole

SAMMENDRAG

30 June 2025

Kontekst

Denne casestudien ser nærmere på Feide, Norges nasjonale SSO-tjeneste (Single Sign-On), som tilbyr sikker tilgang til digitale ressurser i skolesektoren. Feide leveres av Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, og øker både effektiviteten og sikkerheten ved bruk av digitale tjenester i undervisningen i Norge. Med kontinuerlig utvikling, med blant annet utprøving av tilgang for foreldre, er Feide et sentralt knutepunkt for håndtering av digitale identiteter og for å legge til rette for samarbeid mellom ulike aktører.

Feides bakgrunn og kontekst

Feides opprinnelse skriver seg tilbake til tidlig 2000-tall, opprinnelig som en innloggingsløsning for høyere utdanning. Den ble raskt viktig for det bredere økosystemet i utdanningssektoren. Feides finansieringsmodell består av vertsorganisasjoner som betaler på grunnlag av antall brukere, mens tjenesteleverandørene dekker integrasjonskostnadene.

Sikt er ansvarlig for forvaltningen av Feide, som kobler over 1,5 millioner brukere til omkring 2000 digitale tjenester, og fungerer som et sentralt knutepunkt for administrasjon av identitet og sikker tilgang på norske skoler og i høyere utdanning. Feides robusthet ble virkelig testet og dokumentert under covid-19-pandemien, da infrastrukturen sørget for sikker nettskole. Systemet sikrer at bare nødvendige personopplysninger blir delt og er basert på sterk etterlevelse av personvernforordningen.

Til tross for Feides fordeler finnes det fremdeles utfordringer. Noen tjenesteleverandører krever manuell tilpasning for enkel integrasjon, særlig de som ligger utenfor Norden. Feide jobber aktivt med risikovurderinger og databehandleravtaler. Funksjonen løsningen har som et sentralt knutepunkt for dataflyt blir stadig større, noe som skaper behov for strategisk utvikling for å øke brukersikkerheten og tjenestens effektivitet.

Data som brukes til undervisning og læring

Sentralt i Feides funksjon står forpliktelsen om datakvalitet, å sikre at identitet håndteres på en nøyaktig måte og at brukernes personvern blir ivaretatt. Feide opererer ved å opprettholde strenge databehandleravtaler med vertsinstitusjoner, inkludert kommuner/fylkeskommuner (skoleeiere) og universiteter, og sikrer at personopplysninger behandles på en sikker og ansvarlig måte.

Det er utfordrende å verifisere dataintegriteten på tvers av administrasjonssystemene i utdanningen, noe som understreker betydningen av en tjeneste som Feide. Foreldrepiloten gir betydelig bedre funksjonalitet i Feide, og målet er å gi foreldrene tilgang til barnas skolearbeid. Det er imidlertid vanskelig å definere de foresattes rolle og administrere ulike familiestrukturer i de digitale systemene, noe som påvirker foreldrenes tilgang. Pilotprosjektet for foresatte viser viktigheten av utvidede omsorgspersoner og behovet for mer nyanserte tilgangskategorier.

Samarbeidet mellom skoleeiere, tjenesteleverandører og lærere har som mål å forbedre disse prosessene, med påfølgende konsekvenser når det gjelder bedre samarbeid mellom skole og hjem og datadrevne strategier.

Rettigheter, reguleringer, personvern

Feide er basert på et grundig rammeverk av rettigheter, reguleringer og personvern, noe som er avgjørende for å administrere digitale enheter. En viktig komponent er å opprettholde høy datakvalitet for å sikre nøyaktig tilgang og sikker informasjonsdeling. utfordringene består ikke bare i å definere foresatterollene, som tidligere nevnt, men også i å verifisere datanøyaktigheten i opplæringsadministrasjonssystemer.

Bekymringer knyttet til personvern gjør det nødvendig med klare retningslinjer for hvem som skal ha tilgang til informasjon, og hvordan. Feide oppfordrer til strenge risikovurderinger og databehandleravtaler for å håndtere disse utfordringene.

Dataforvaltning

Feide utmerker seg når det gjelder dataforvaltning, noe som medvirker til sikker tilgang til digitale læringsressurser. Vertsorganisasjonene inngår databehandleravtaler med Sikt og tjenesteleverandørene for å sikre etterlevelse. Feide gjennomfører risiko- og sårbarhetsanalyser, forenkler organisasjonsprosessene og støtter effektiv integrering av nye tjenester. Skoleeierne får omfattende veiledning og teknisk hjelp for å sikre optimal bruk av Feide, samtidig som man håndterer utfordringer som tofaktorautentisering.

Feides nøytralitet og strukturerte tilnærming til dataadministrasjon fremhever hvor effektiv løsningen er når det gjelder å bidra til sikre utdanningsmiljøer. Samarbeidet mellom nasjonale og lokale myndigheter innebærer en ytterligere forbedring av disse prosessene, som står sentralt i at Feide har lyktes med å gjøre skolene i stand til å bruke digitale verktøy på en trygg måte.

Anbefalinger

1. **Styrke integreringen av foreldretilgang.** Det kreves videre arbeid med å definere tilgangskategorier og forenkle samtykkeprosessene for å styrke samarbeidet mellom foreldre og skole.
2. **Prioritere datakvalitet.** Innføre kontroller i administrasjonssystemene for å sikre nøyaktighet i brukeropplysningene som registreres.
3. **Legge til rette for samarbeid med interessenter.** Styrke samarbeidet mellom nasjonale organer, skoleeiere (kommuner/fylker) og tjenesteleverandører for å videreutvikle Feide.

4. **Regelmessig oppdatering av personvernprotokoller.** Innføre personverntiltak i tråd med utviklingen i lovverk og brukerbehov for å sikre robust beskyttelse av sensitive data.
5. **Overvåke og oppmuntre til etterlevelse hos tjenesteleverandørene.** Utvikle sertifikater som angir minimumsstandarden for EdTech-leverandører, og som sikrer samsvar med retningslinjer for datainteroperabilitet.
6. **Fremme muligheter for forskning.** Utforske samarbeidsmuligheter for å utnytte Feides datapotensial i akademisk forskning.

Konklusjonen er at Feides SSO-tjeneste har potensial til å transformere digital tilgangsstyring og personvern i utdanningssektoren. Ved å håndtere utfordringer, sikre datakvaliteten og fremme samarbeid mellom interessentene kan Feide videreutvikles som støtte for dynamiske og sikre utdanningsmiljøer. Disse initiativene understreker Feides posisjon som en mulig modell for en nasjonal SSO-tjeneste i et europeisk utdanningslandskap.

Delfinansiert av
Den europeiske union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.